

Національний технічний університет
України "Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського"

Інститут спеціального зв'язку та захисту
інформації КПІ ім. Ігоря Сікорського
Спеціальна кафедра № 4

ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ПРОТИБОРСТВО

Робоча програма навчальної дисципліни (силабус)

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>12 Інформаційні технології</i>
Спеціальність	<i>122 Комп'ютерні науки</i>
Освітньо-професійна програма	<i>Комп'ютерні системи і технології спеціального зв'язку</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>Очна (Денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>III рік підготовки, весінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>2 кредити</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лекції та семінарські заняття: к. філос. н., Артур ГАНГАЛ</i>
Розміщення курсу	<i>Google Classroom</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Силабус освітнього компонента “Інформаційно-психологічне протиборство” складено відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів “Комп’ютерні системи і технології спеціального зв’язку” спеціальності 122 – Комп’ютерні науки.

Метою навчальної дисципліни є підсилення у курсантів наступних компетентностей: (ЗК 1) Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; (ЗК 2) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; (ЗК 7) Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; (ЗК 11) Здатність приймати обґрунтовані рішення; (ЗК 13) Здатність діяти на основі етичних міркувань; (ЗК 14) Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; (ЗК 15) Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Предметом навчальної дисципліни є система знань, умінь, навичок і здатностей з організації і проведення заходів з забезпечення інформаційної безпеки і психологічного захисту від шкідливих інформаційно-психологічних впливів з особовим складом підрозділу Держспецзв’язку.

Програмні результати навчання, на підсилення та покращення яких спрямована дисципліна: (ПР 22) Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

2. Пререквізити та постреквізити навчальної дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Успішне вирішення завдань навчальної дисципліни базується на засвоєні курсантами знань та умінь, сформованих у них, в результаті вивчення таких навчальних дисциплін: “Історія України”, “Правознавство”, “Міжнародна безпека та євроатлантична інтеграція України”, “Педагогіка і психологія військових колективів”.

3. Зміст навчальної дисципліни

Семестр 8-й

Семестровий (кредитний) модуль Інформаційно-психологічне протиборство.

Розділ 1. Загальні засади теорії та практики інформаційно-психологічного протиборства та інформаційної безпеки.

Тема 1. “Інформаційно-психологічне протиборство” як навчальна дисципліна і напрям забезпечення інформаційної безпеки.

Тема 2. Концептуальні засади інформаційної безпеки.

Тема 3. Роль спеціальних інформаційних операцій та кібервоєн в гібридній війні.

Розділ 2. Організація захисту особового складу від негативного інформаційно-психологічного впливу.

Тема 4. Інформаційно-психологічна безпека як форма попередження і протидії інформаційно-психологічним впливам.

Тема 5. Методи соціальної інженерії та нейролінгвістичне програмування як технології маніпулятивного впливу.

Тема 6. Система організації захисту особового складу від негативного інформаційно-психологічного впливу.

Тема 7. Провідні тенденції застосування інформаційно-психологічного впливу в сучасних воєнних конфліктах та гібридних війнах.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна література:

1. Інформаційно-психологічне протиторство: підруч. 2-ге вид., перероб. і допов. / [В. М. Петрик, М. М. Присяжнюк, Я. М. Жарков та ін.]; за заг. ред. В. М. Петрика. Київ : ІСЗЗІ КПІ імені Ігоря Сікорського, 2018. 388 с.

2. Інформаційна безпека держави : підруч. / [В. М. Петрик, М. М. Присяжнюк, Д. С. Мельник та ін.]; в 2 т. Київ : ІСЗЗІ НТУУ “КПІ”, 2016. Т. 1. 264 с.; Т. 2. 328 с.

3. Богданов О. М., Петрик В. М. Соціальна інженерія (сучасні технології та шляхи захисту) : навч. посіб. / за заг. ред. В. М. Петрика. Київ : ІСЗЗІ КПІ імені Ігоря Сікорського, 2018. 80 с.

Додаткова література:

1. Алещенко В. І. Інформаційно-психологічна складова безпеки особистості в умовах війни. Вісник Національного університету оборони України, №2 (66) 2022. С5-17. URL: <http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/255150>. (дата звернення: 04.01.2022).

2. Золотар О.О. Інформаційна безпека людини : теорія і практика : монографія. Київ : ТОВ Видавничий дім “АртЕк”, 2018. 446 с. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/informaciyna_bezpeka_lyudini_print.pdf. (дата звернення: 29.06.2022).

3. Інформаційна та кібербезпека: соціотехнічний аспект : підручник / [В. Л. Бурячок, В. Б. Толубко, В. О. Хорошко, С. В. Толюпа]; за заг. ред. В. Б. Толубка. Київ : ДУТ, 2015. 288 с. URL: <https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/3/buryachok.pdf>. (дата звернення: 29.06.2022).

4. Інформаційно-психологічна протидія в Національній гвардії України (психологічний аспект) [Текст] : монографія / І. В. Воробйова, Я. В. Мацегора, І. І. Приходько та ін.; за заг. ред. проф. І. І. Приходька; 2-ге вид. Харків : НА НГУ, 2016. 265 с. URL: http://books.ndcnangu.co.ua/knigi/Monografija_uniform_psihol_protiduj_2016.pdf. (дата звернення: 29.06.2022).

5. Інформаційний вимір гібридної війни: досвід України: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Київ : НУОУ, 2017. 104 с. URL: <https://nuou.org.ua/assets/documents/zbirn-gibr-mizhn-konf.pdf>. (дата звернення: 29.06.2022).

6. Мужанова Т. М. Інформаційна безпека держави : навч. посіб. Київ : ДУТ, 2019. 131 с. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u34/posibnik_ibd_muzhanova_2019.pdf. (дата звернення: 04.01.2022).

7. Методичні рекомендації з інтеграції гендерних підходів у систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України. URL: https://www.naiiu.kiev.ua/images/news/img/2021/05/rekom_gender.pdf. (дата звернення: 29.06.2022).

8. Світова гібридна війна: український фронт / За заг. ред. В. П. Горбуліна. Київ : НІСД, 2017. 496 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Horbulin_Volodymyr/Svitova_hibrydna_viina_ukrainskyi_front.pdf. (дата звернення: 04.01.2022).

9. Тихомиров О.О. Забезпечення інформаційної безпеки як функція сучасної держави : моногр. / заг. ред. Р. А. Калюжний. Центр навч.-наук. та наук.-практ. вид. НА СБ України, 2014. 196 с. URL: https://tihoma-law.at.ua/monografija_tikhomirov.pdf. (дата звернення: 29.06.2022).

10. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року “Про Стратегію інформаційної безпеки”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>. (дата звернення: 29.06.2022).

11. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року “Про стратегію кібербезпеки України”: Указ Президента України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96/2016> (дата звернення: 04.01.2022).

12. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 березня 2021 року “Про створення Центру протидії дезінформації” : Указ Президента України від 19 березня 2021 року № 106/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1062021-37421>. (дата звернення: 29.06.2022).

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Навчальний процес за даною навчальною дисципліною складається з лекцій, семінарських занять, що проводяться за розкладом, підготовки реферату (ІСЗ), системної самостійної роботи, рубіжного контролю, залікової контрольної роботи, а також проведення індивідуальних і групових консультацій за графіком консультацій.

Якість навчання забезпечується шляхом постановки і розв’язання проблемних питань на семінарських заняттях, застосуванням активних форм навчання. Керівництво самостійною роботою відбувається шляхом визначення завдань і рекомендацій для самостійного відпрацювання навчального матеріалу та систематичним контролем викладача за ходом відпрацювання навчальних завдань.

У випадку запровадження обмежувальних заходів, що унеможливають організацію і здійснення освітнього процесу в навчальних приміщеннях у складі груп, проведення навчальних занять з даного кредитного модуля можна здійснювати віддалено з використанням технологій дистанційного навчання.

Навчальна література, зазначена в пункті 4 цієї робочої програми кредитного модуля, є відкритою, не містить відомостей з обмеженим доступом і може бути оприлюднена з використанням технологій дистанційного навчання, а сама програма не потребує коригування у випадку проведення навчальних занять у дистанційному режимі.

Структура кредитного модуля

Номери, назви розділів, тем і питання навчальних занять, посилання на літературу		Кількість годин				
		Всього	у тому числі			
			Лекції	Практ. (семін.) заняття	Лаб. зан. (комп. практ.)	СР
Розділ 1. Загальні засади теорії та практики інформаційно-психологічного протиборства та інформаційної безпеки						
Тема 1	“Інформаційно-психологічне протиборство” як навчальна дисципліна і напрям забезпечення інформаційної безпеки	6	2	2		2
Заняття	Загальні засади інформаційно-психологічного	3	2			1

1/1	<p>протиборства.</p> <p>1. Теоретичні засади, предмет, зміст і вимоги навчальної дисципліни.</p> <p>2. Правові та організаційні основи протидії негативному інформаційно-психологічного впливу.</p> <p>3. Інформаційно-психологічна протидія як напрямок морально-психологічного забезпечення особового складу Держспецзв'язку.</p> <p>Основна література: [1–3]</p>					
Заняття 1/2	<p>Наукові та правові основи теорії та практики інформаційно-психологічного протиборства.</p> <p>1. Наукові і загально-теоретичні засади інформаційно-психологічного протиборства.</p> <p>2. Предмет, структура, зміст і вимоги навчальної дисципліни.</p> <p>3. Правові та організаційні основи щодо протидії негативному інформаційно-психологічного впливу.</p> <p>4. Вимоги Стратегії інформаційної безпеки щодо протидії загрозам інформаційній безпеці України.</p> <p>5. Інформаційно-психологічне протиборство як напрямок забезпечення інформаційної безпеки.</p> <p>6. Роль інформаційно-психологічної протидії в системі морально-психологічного забезпечення особового складу Держспецзв'язку.</p> <p>7. Гендерна складова інформаційно-психологічного протиборства.</p> <p>Основна література: [1–3]</p>	3		2		1
Тема 2	Концептуальні засади інформаційної безпеки	6	2	2		2
Заняття 2/1	<p>Теоретичні і правові засади інформаційної безпеки.</p> <p>1. Інформаційна безпека, сутність, структура, завдання та різновиди.</p> <p>2. Глобальні і національні виклики та загрози інформаційній безпеці.</p> <p>3. Стратегічні цілі та напрями забезпечення інформаційної безпеки України.</p> <p>Основна література: [1–3]</p>	3	2			1
Заняття 2/2	<p>Теоретико-правові основи і концептуальний зміст інформаційної безпеки.</p> <p>1. Сутність і види інформації. Поняття, суб'єкти і об'єкти інформаційних відносин.</p> <p>2. Теоретичні основи та правові засади інформаційної безпеки (інформаційна діяльність, ресурси, безпека інформації, інформаційний суверенітет).</p> <p>3. Інформаційна безпека: сутність, мета, пріоритети, структура, зміст та різновиди.</p> <p>4. Інформаційно-технічні впливи, кібербезпека і безпека інформаційно-технічної інфраструктури.</p>	3		2		1

	5. Глобальні і національні виклики та загрози інформаційній безпеці. 6. Стратегічні цілі та напрями забезпечення інформаційної та кібербезпеки України. 7. Гендерні аспекти забезпечення інформаційної безпеки. Основна література: [1–3]					
Тема 3	Роль спеціальних інформаційних операцій та кібервоєн в гібридній війні	6	2	2		2
Заняття 3/1	Спеціальні інформаційні операції та кібервійни як форми інформаційно-технічного і психологічного впливу. 1. Спеціальні інформаційні операції та кібервійни як джерело загроз національній безпеці. 2. Інформаційна зброя як засіб ведення інформаційного протиборства. 3. Форми, методи і засоби протидії спеціальним інформаційним операціям. Основна література: [1–3]	3	2			1
Заняття 3/2	Інформаційно-технічний і психологічний вплив у гібридних війнах і методи протидії. 1. Форми і види інформаційного протиборства. 2. Цілі та об'єкти деструктивного інформаційного впливу. 3. Мета, засоби і компоненти ведення інформаційних і кібервоєн. 4. Спеціальні інформаційні операції: цілі, ознаки, суб'єкти та етапи, 5. Характеристика методів проведення спеціальних інформаційних операцій (дезінформування, пропаганда, диверсифікація громадської думки, психологічний тиск, поширення чуток тощо). 6. Форми, методи і засоби протидії спеціальним інформаційним операціям. Основна література: [1–3]	3		2		1
Разом за розділом 1		18	6	6		6
Розділ 2. Організація захисту особового складу від негативного інформаційно-психологічного впливу						
Тема 4	Інформаційно-психологічна безпека як форма попередження і протидії інформаційно-психологічним впливам	6	2	2		2
Заняття 4/1	Інформаційно-психологічна безпека особистості: сутність, мета, структура і зміст. 1. Характеристика інформаційно-психологічної безпеки як системи попередження і протидії інформаційно-психологічним впливам. 2. Джерела загроз інформаційно-психологічній безпеці людини в міжособистісній комунікації. 3. Соціально-психологічні регулятиви психологічної безпеки особистості.	3	2			1

	Основна література: [1–3]					
Заняття 4/2	Засоби інформаційно-психологічної безпеки в системі попередження і протидії інформаційно-психологічним впливам. 1. Сутність, мета, структура і засоби інформаційно-психологічної безпеки. 2. Цілі, форми, канали здійснення та наслідки негативного інформаційно-психологічного впливу. 3. Методи негативного інформаційно-психологічного впливу та їх ознаки (маніпулювання, перекручування, приховування, індоктринація свідомості, нав'ювання, стереотипизація ставлення тощо). 4. Соціально-психологічні регулятиви психологічної безпеки особистості. 5. Роль морально-психологічного стану особового складу у механізмі протидії негативним інформаційно-психологічним впливам. 6. Складові та критерії оцінки морально-психологічному стану підрозділу. 7. Інформаційне і психологічне супроводження під час застосування підрозділу Держспецзв'язку за призначенням і в екстремальних умовах. Основна література: [1–3]	3		2		1
Тема 5	Методи соціальної інженерії та нейролінгвістичне програмування як технології маніпулятивного впливу	6	2	2		2
Заняття 5/1	Методи соціальної інженерії та нейролінгвістичного програмування і способи захисту від їх впливу на свідомість. 1. Соціальна інженерія, її сутність, і цілі. 2. Форми і методи маніпулювання персоналом, що застосовуються у соціальній інженерії. 3. Теорія нейролінгвістичного програмування (НЛП) як модель програмування людської поведінки та комунікацій. Основна література: [1–3]	3	2			1
Заняття 5/2	Особливості застосування методів соціальної інженерії та сугестивного впливу в інформаційно-комунікаційних технологіях. 1. Соціальна інженерія, її сутність, і цілі. 2. Форми і методи маніпулювання, що застосовуються у соціальній інженерії. 3. Теорія нейролінгвістичного програмування (НЛП) як модель програмування людської поведінки та комунікацій. (8) 4. Цілі, форми, методи і особливості здійснення сугестивного впливу через Інтернет і засобами	3		2		1

	<p>комунікації.</p> <p>5. Методи та організаційні заходи захисту від атак із застосуванням соціальної інженерії.</p> <p>6. Способи захисту від маніпулятивного і сугестивного впливу на свідомість.</p> <p>Основна література: [1–3]</p>					
Тема 6	Система організації захисту особового складу від негативного інформаційно-психологічного впливу	6	2	2		2
Заняття 6/1	<p>Мета, завдання й особливості організації захисту від негативного інформаційно-психологічного впливу противника.</p> <p>1. Мета, завдання й особливості організації захисту від негативного інформаційно-психологічного впливу противника.</p> <p>2. Методи форми, засоби попередження і протидії негативному інформаційно-психологічному впливу.</p> <p>3. Профілактика наслідків негативного інформаційно-психологічного впливу на особовий склад підрозділу Держспецзв'язку.</p> <p>Основна література: [1–3]</p>	3	2			1
Заняття 6/2	<p>Організація захисту особового складу від негативного інформаційно-психологічного впливу.</p> <p>1. Мета, завдання й особливості організації захисту від негативного інформаційно-психологічного впливу противника.</p> <p>2. Світовий досвід протидії інформаційно-психологічних впливу в сучасних умовах.</p> <p>3. Методи, форми і засоби протидії негативному інформаційно-психологічному впливу.</p> <p>4. Організація заходів протидії негативного інформаційно-психологічного впливу на військовослужбовців.</p> <p>5. Методики протидії негативного інформаційно-психологічного впливу на особовий склад підрозділу Держспецзв'язку під час застосування за призначенням.</p> <p>6. Сутність, принципи, методи, форми і види внутрішньо-комунікаційної роботи з особовим складом підрозділу Держспецзв'язку.</p> <p>7. Профілактика наслідків негативного інформаційно-психологічного впливу на військовослужбовців.</p> <p>Основна література: [1–3]</p>	3		2		1
Тема 7	Провідні тенденції застосування інформаційно-психологічного впливу в сучасних воєнних конфліктах та гібридних війнах	6	2	2		2
Заняття	Тенденції і особливості інформаційно-	3	2			1

7/1	психологічного впливу в сучасних воєнних конфліктах та гібридних війнах. 1. Провідні тенденції інформаційно-психологічного впливу в сучасних воєнних конфліктах. 2. Особливості інформаційно-психологічного впливу в умовах гібридної війни. 3. Чинники захисту від негативного інформаційно-психологічного впливу противника в сучасних умовах. Основна література: [1–3]					
Заняття 7/2	Інформаційно-психологічний вплив в сучасних воєнних конфліктах та гібридних війнах. 1. Застосування технологій інформаційно-психологічного впливу в сучасних воєнних конфліктах та гібридних війнах. 2. Тенденції інформаційно-психологічного впливу в сучасних воєнних конфліктах. 3. Особливості інформаційно-психологічного впливу в умовах гібридної війни. 4. Засоби масової інформації як інструмент впливу на інформаційний простір. 5. Інформаційна складова терористичної діяльності. 6. Особливості комунікації та контролю над поведінкою при формуванні натовпу. 7. Контрольна робота. Основна література: [1–3]	3		2		1
Разом за розділом 2		24	8	8		8
Реферат		10				10
Залік		8		2		6
Всього годин		60	14	16		30

6. Самостійна робота курсанта

Головними видами самостійної роботи курсантів є: самостійна підготовка до аудиторних занять та самостійна підготовка до заліку.

Доцільно час самостійної підготовки для поглибленого вивчення та закріплення навчального матеріалу розподілити наступним чином:

№ з/п	Назва теми та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, посилання на літературу)	Кількість годин СР
1	<i>Тема 1. “Інформаційно-психологічне протиборство” як навчальна дисципліна і напрям забезпечення інформаційної безпеки.</i> <i>1. Вимоги Стратегії інформаційної безпеки щодо протидії загрозам інформаційній безпеці України.</i> <i>2. Гендерна складова інформаційно-психологічного протиборства.</i> <i>Основна література: [1–3].</i>	2
2	<i>Тема 2. Концептуальні засади інформаційної безпеки.</i> <i>1. Інформаційно-технічні впливи, кібербезпека і безпека інформаційно-технічної інфраструктури.</i> <i>2. Гендерні аспекти забезпечення інформаційної безпеки.</i>	2

	<i>Основна література: [1–3].</i>	
3	<i>Тема 3. Роль спеціальних інформаційних операцій та кібервоєн в гібридній війні. 1. Цілі та об'єкти деструктивного інформаційного впливу. 2. Мета, засоби і компоненти ведення інформаційних і кібервоєн. Основна література: [1–3].</i>	2
4	<i>Тема 4. Інформаційно-психологічна безпека як форма попередження і протидії інформаційно-психологічним впливам. 1. Методи негативного інформаційно-психологічного впливу та їх ознаки (маніпулювання, перекручування, приховування, індоктринація свідомості, навіювання, стереотипизація ставлення тощо). 2. Інформаційне і психологічне супроводження під час застосування підрозділу Держспецзв'язку за призначенням і в екстремальних умовах з урахуванням досвіду виконання завдань за призначенням. Основна література: [1–3].</i>	2
5	<i>Тема 5. Методи соціальної інженерії та нейролінгвістичне програмування як технології маніпулятивного впливу. 1. Форми, методи і особливості здійснення сугестивного впливу через Інтернет і засобами комунікації. 2. Методи та організаційні заходи захисту від атак із застосуванням соціальної інженерії. Основна література: [1–3].</i>	2
6	<i>Тема 6. Система організації захисту особового складу від негативного інформаційно-психологічного впливу. 1. Світовий досвід протидії інформаційно-психологічного впливу в сучасних умовах. 2. Методики протидії негативного інформаційно-психологічного впливу на особовий склад підрозділу Держспецзв'язку під час застосування за призначенням. Основна література: [1–3].</i>	2
7	<i>Тема 7. Провідні тенденції застосування інформаційно-психологічного впливу в сучасних воєнних конфліктах та гібридних війнах. 1. Засоби масової інформації як інструмент впливу на інформаційний простір. 2. Інформаційна складова терористичної діяльності. Основна література: [1–3].</i>	2
10	<i>Реферат</i>	10
11	<i>Підготовка до заліку</i>	6
Всього годин		30

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять

Відвідування курсантами лекційних і семінарських занять є обов'язковим. Відсутність курсанта на занятті можлива за поважною причиною, про що робиться помітка в журналі відвідування занять.

Правила поведінки на заняттях

Під час аудиторної роботи курсанта на лекції необхідно уважно слухати викладача, осмислювати, узагальнювати теоретичні положення лекції і конспектувати матеріал у власному конспекті з навчальної дисципліни, не порушуючи етичних норм і

вимог дисципліни поведінки на заняттях. Всі питання, стосовно змісту матеріалу і методики лекції, можна задавати викладачеві наприкінці заняття. При застосуванні дистанційної форми навчання лекції і семінарські заняття можуть проводитись з використанням платформ *Google classroom*, *Google meet*, *Zoom*, *Cisco Webex Meetings*. Під час роботи над матеріалами тексту і презентації лекції у віртуальному середовищі, курсант повинен ознайомитись з темою, метою і планом лекції, рекомендованою літературою, основними поняттями і категоріальним апаратом і змістом теми та законспектувати навчальний матеріал.

Під час самостійної роботи необхідно доповнювати конспекти та розкривати складні питання, що не були з'ясовані протягом лекції, використовуючи рекомендовані по темі навчальні посібники та словники. Для успішного самостійного опрацювання та засвоєння навчального матеріалу, курсантам пропонуються такі види роботи: читати та конспектувати рекомендовані першоджерела, тексти та статті за професійно-орієнтованою тематикою; складати конспекти та ставити творчі запитання до прочитаних текстів; писати короткі анотації до наукових джерел; готувати презентації до семінарських занять; писати і захищати реферати та виконувати завдання з формування навичок творчої та дослідницької діяльності.

Семінарське заняття, незалежно від форми проведення і середовища, передбачає розгорнуте обговорення питань плану семінару методами дискусії або конференції і містить виступи курсантів з підготовленими короткими доповідями і рефератами з послідовним обговоренням. На кожному семінарському занятті викладачем оцінюються підготовлені курсантами реферати і виступи, активність в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію, а також проводиться письмовий експрес-контроль засвоєння теми.

Мультимедійна презентація виступу на семінарському занятті дозволяє передавати інформацію у візуалізованому, схематичному вигляді, що підвищує її цінність, можливість розуміння і засвоєння початкового матеріалу, особливо при змішаному або віддаленому режимі навчання. Навчальна презентація розробляється згідно з підпитанням теми семінарського заняття, бути інтерактивною, передбачати зворотній зв'язок з аудиторією.

Презентації для підтримки виступу на семінарському занятті мають бути спрямованими на розкриття основних теоретичних положень теми виступу, містити оптимум наукового тексту у структурованому вигляді, що містить на одному слайді від 3 до 7 окремих положень та мінімум візуалізованих матеріалів. Доповнююча текстова інформація, що спрямована на обґрунтування, презентованих теоретичних положень, має бути озвучена доповідачем, протягом від 7 до 10 хв.

Правила захисту індивідуальних завдань

Опанування навчальною дисципліною передбачає, виконання індивідуального семестрового завдання (ІСЗ) – підготовку кожним курсантом реферату на обрану та узгоджену з викладачем тему. Результати виконання ІСЗ курсантів оцінюються під час їх виступу на семінарських заняттях або в процесі співбесіди з викладачем.

Реферат – це дослідження, огляд наукових і правових джерел, спрямований на вивчення, аналіз і узагальнення ідеї, викладених у наукових працях з визначеної проблеми. Загальний обсяг реферату має становити 16–20 рукописних (надрукованих) аркушів, оформлених як наукова робота. Структурно реферат складається з титульного аркушу, змісту, вступу, двох, трьох питань, висновків, списку використаної літератури.

Автор реферату має підготуватися до виступу на семінарі, щоб на вимогу викладача протягом 5–10 хвилин викласти суть проблеми, що розглядається в рефераті. Для кращого захисту реферату пропонується застосовувати наукову мультимедійну презентацію. Оформлений згідно з вимогами, які пред'являються до наукових робіт, реферат оцінюється викладачем.

Загальними вимогами до реферату є:

- чіткість та логічна послідовність викладення матеріалу;
- переконливість аргументації;
- стислість і точність формулювань, які виключають можливість неоднозначного тлумачення;
- конкретність викладення результатів дослідження;
- наукова обґрунтованість висновків;
- академічна доброчесність;
- зв'язок з майбутньою професійною діяльністю.

Підготовка до написання рефератів починається зі складання бібліографії – списку використаної літератури (не менш десяти назв першоджерел, монографій, наукових статей, законодавчих актів) та її опрацювання.

У вступі розкривається важливість та актуальність проблеми, стан її висвітлення у літературі, обов'язково визначаються мета та завдання реферату.

В основній частині, що складається з 2–3 питань, потрібно зробити огляд літератури за темою, у логічній послідовності, аргументовано, з посиланнями на джерела, розкрити зміст кожного питання з відповідними висновками, що узагальнюють результати аналізу його опрацювання в наукових і правових джерелах.

У загальних висновках наводять узагальнюючу оцінку одержаних результатів дослідження стосовно суті питань, що розглядалися у роботі, визначається наукова та практична цінність виконаної роботи. Наприкінці, потрібно підкреслити значущість отриманого знання для формування правової і громадянської свідомості військовослужбовця, професійній діяльності фахівця Держспецзв'язку.

Викладати матеріал слід сучасною українською мовою, короткими чіткими фразами, правильно оформлюючи науковий апарат.

Наприкінці реферату подається список використаної літератури (джерел). Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел згідно з державним стандартом: вказується прізвище автора, його ініціали, повна назва книги, місце видання та рік видання, загальна кількість сторінок; для наукових статей додається номер журналу та номери сторінок публікації.

Загальні правила цитування. Цитування повинно бути повним, допускається пропуск слів, речень, абзаців без перекручення авторського тексту. Випущений текст замінюється трьома крапками. При непрямому цитуванні (переказі) слід бути гранично точним у викладанні думок автора і давати відповідні посилання на джерело. Посилання у тексті реферату на джерело слід зазначати порядковим номером за переліком джерел, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: "... у працях [1-3]...". Якщо використовують відомості, матеріали з джерел із великою кількістю сторінок, то у посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, наприклад: [1, с.3].

До оформлення реферату висуваються наступні вимоги – робота має бути надрукована з одного боку паперу формату А4. Робота набирається 14 шрифтом із полуторним інтервалом. Аркуш реферату повинен мати наступні рамки поля: ліве – 25 мм., праве – 15 мм., верхнє – 20 мм. та нижнє – 20 мм. Нумеруються всі сторінки реферату, починаючи з титулу, але на ньому номер сторінки не проставляють. Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту роботи і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см.).

На титульному аркуші реферату зазначаються: назва інституту, кафедра, назва дисципліни, тема, прізвище, ім'я по батькові виконавця, курс, група, науковий ступень, вчене звання прізвище, ім'я, по батькові особи, що має перевірити реферат, місто та рік.

Друга сторінка має містити план реферату, що складається із вступу, двох або трьох питань та висновки. Остання сторінка містить перелік використаної літератури.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів

Курсанту за роботу в семестрі можуть бути виставлені додаткові заохочувальні гЗ (зі знаком плюс) або штрафні гШ (зі знаком мінус) бали – до 10 балів. Заохочувальні бали гЗ виставляються за: наявності повного конспекту всіх лекцій, тем самостійного вивчення і семінарських занять; роботу у науковому товаристві за тематикою дисципліни; участь у інститутській або університетській конференціях (конкурсах, семінарах); виконання завдань викладача щодо вдосконалення наочних і навчально-методичних матеріалів з навчальної дисципліни. Штрафні бали гШ нараховуються за: не відпрацювання у конспекті тем пропущених лекційних і самостійних занять; спробу використання нез дозволених джерел під час проведення експрес-контролю; затримку подання ІСЗ.

Політика дедлайнів та перескладань

Терміни виконання навчальних завдань і контрольні заходи, що пов'язані з проходженням навчальної програми з дисципліни і розкладом занять. Крайній термін виконання ІСЗ (реферату) – останнє семінарське заняття за розкладом. Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), курсанту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого тижня. Тематичне завдання, яке подається на перевірку з порушенням терміну виконання, оцінюється з врахуванням штрафних балів.

Умови перескладання заліку. У разі отримання курсантом незадовільної оцінки або наявності заборгованості, перескладання заліку з дисципліни допускається не більше двох разів. При другому перескладанні заліку у курсанта може приймати комісія, яка створюється завідувачем спеціальної кафедри. Оцінка, отримана курсантом у результаті другого перескладання заліку, є остаточною. Курсант, який був не допущений до складання заліку, або був допущений, але не з'явився без поважної причини на залік (коли присутність курсанта обов'язкова), або був усунений від заліку, вважається таким, що використав відповідну спробу скласти залік з дисципліни і має заборгованість.

Політика щодо академічної доброчесності

Відповідно до Закону України “Про освіту” – Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності як сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми. Списування під час контрольних (модульних) робіт та заліку заборонено (в тому числі із використанням мобільних девайсів).

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”. **Норми етичної академічної поведінки** здобувачів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”. Детальніше: <https://kpi.ua/code>

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: здійснюється в формі письмового або усного експрес-опитування та оцінки виступів за темою семінарського заняття.

Рубіжний контроль: проводиться для уточнення рейтингу курсантів, за результатами вивчення першого, другого змістовних розділів, шляхом виконання контрольної роботи.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр, згідно Графіка-календаря освітнього процесу ІСЗЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського на навчальний рік, як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. Умовою атестації є отримання не менш ніж 50% від кількості балів, яку курсант може отримати на час проведення атестації.

Семестровий контроль: залік, який проводиться в формі залікової контрольної роботи.

Умови допуску до семестрового контролю:

- 1) зарахування виконання семестрового індивідуального завдання – реферату;
- 2) позитивна оцінка за контрольну роботу;

Оцінювання результатів навчання курсантів здійснюється у відповідності до Методичних рекомендацій до розроблення і застосування рейтингових систем оцінювання курсантів (студентів) в ІСЗЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО) з навчальної дисципліни

1. Рейтинг курсанта а з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- виконання 2 письмових експрес-контролів;
- поточний контроль на практичних і семінарських заняттях (2 усних відповіді);
- виконання контрольної роботи;
- виконання індивідуального семестрового завдання (далі – ІСЗ) у формі реферату.

2. Критерії нарахування балів.

2.1. Кожна експрес-контрольна робота оцінюються максимум в 10 балів:

- “відмінно” – повна, глибока, логічно струнка і обґрунтована відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 9-10 балів;
- “добре” – достатньо повна і аргументована відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 8 балів;
- “задовільно” – неповна і недостатньо аргументована відповідь (не менше 60% потрібної інформації) з незначними помилками – 6-7 балів;
- “незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам на “задовільно” – 0 балів.

Тобто максимум $2 \times 10 = 20$ балів.

2.2. Максимальний бал за кожну усну відповідь на семінарських заняттях оцінюються в 15 балів:

- “відмінно” – повна, глибока, логічно струнка і обґрунтована відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 14-15 балів;
- “добре” – достатньо повна і аргументована відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 12-13 балів;
- “задовільно” – неповна і недостатньо аргументована відповідь (не менше 60% потрібної інформації) з незначними помилками – 9-11 балів;
- “незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам на “задовільно” – 0 балів.

Тобто максимум $2 \times 15 = 30$ балів.

2.3. Максимальний бал за контрольну роботу оцінюється в 25 балів за такими критеріями:

- “відмінно” – повна, глибока, обґрунтована і логічна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 23-25 балів;
- “добре” – достатньо повна, аргументована відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 19-22 бали;
- “задовільно” – неповна, неаргументована відповідь (не менше 60% потрібної інформації) з незначними помилками – 15-18 балів;
- “незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам на “задовільно” – 0 балів.

Тобто максимум 25 балів.

2.4. Максимальний бал за ІСЗ (реферат) оцінюється в 25 балів за такими критеріями:

- “відмінно” – творчий підхід, всебічне, глибоке, логічне, аргументоване розкриття проблеми з посиленням на наукові джерела, обґрунтуванням її значущості для майбутньої соціальної і професійної діяльності і розвитку світогляду – 23-25 балів;
- “добре” – повне, науково обґрунтоване, логічне розкриття проблеми з відображенням власної позиції – 19-22 балів;
- “задовільно” – неповне і недостатньо аргументоване розкриття проблеми з певними недоліками – 15-18 балів;
- “незадовільно” – ІСЗ не виконане, тобто ІСЗ не зараховано – 0 балів.

Тобто максимум 25 балів. Наявність позитивної оцінки за ІСЗ є однією з умов допуску до залікової контрольної роботи.

2.5. Курсанту за роботу в семестрі можуть бути виставлені додаткові заохочувальні гЗ (зі знаком плюс) або штрафні гШ (зі знаком мінус) бали – до 10 балів. Заохочувальні бали гЗ виставляються за: наявності конспекту всіх лекцій, тем самостійного вивчення і семінарських занять; роботу у науковому товаристві за тематикою дисципліни; участь у інститутській або університетській конференціях (конкурсах, семінарах); виконання завдань викладача щодо вдосконалення наочних і навчально-методичних матеріалів з навчальної дисципліни. Штрафні бали гШ нараховуються за: не відпрацювання у конспекті тем пропущених лекційних і самостійних занять; спробу використання нездоzwолених джерел під час проведення експрес-контролю; затримку подання ІСЗ.

RD з кредитного модуля формується як сума всіх рейтингових балів гК, а також заохочувальних гЗ та штрафних балів гШ

2.6. Залікова контрольна робота оцінюється в 100 балів Її оцінка визначається як сума балів з теоретичних питань контрольного завдання гЗКР та балів індивідуального семестрового завдання гІСЗ (реферат).

Контрольне завдання ЗКР складається з трьох питань, із переліку, що наданий у робочій програмі КМ і на які, курсанту потрібно дати письмові відповіді. Максимальний бал за виконання контрольного завдання ЗКР, що складається з трьох теоретичних питань по 25 балів, оцінюється в 75 балів за такими критеріями:

- “відмінно” – повна, глибока, логічно струнка і науково обґрунтована відповідь (не менше 95% потрібної інформації) – 72-75 балів;
- “дуже добре” – повна і аргументована відповідь (не менше 85% потрібної інформації), або незначні неточності) – 64-71 бал;
- “добре” – достатньо повна і аргументована відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 57-70 балів;
- “задовільно” – неповна і недостатньо аргументована відповідь (не менше 65% потрібної інформації та деякі помилки) – 49-56 балів;
- “достатньо” – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 45-48 балів;
- “незадовільно”, відповідь не відповідає умовам на “достатньо” – 0 балів.

Максимальна сума вагових балів, набраних за залікову контрольну роботу, з умовою зарахування балів, отриманих за виконання реферату, складає 100 балів.

3.Рейтингова оцінка трансформується до університетської системи оцінювання згідно з таблицею 1.

Таблиця 1. Переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою

Рейтингова оцінка здобувача	Університетська шкала оцінок рівня здобутих компетентностей
95-100	Відмінно
85-94	Дуже добре
75-84	Добре

65-74	Задовільно
60-64	Достатньо
Менше ніж 60	Незадовільно

4. Якщо сума набраних, протягом семестру, балів менш ніж 60, курсант виконує залікову контрольну роботу. У цьому разі сума балів за виконання ІСЗ та залікову контрольну роботу переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею 1.

5. Курсант, який у семестрі отримав $RD > 60$ балів, може прийняти участь у заліковій контрольній роботі.

6. Якщо здобувач виконав умови допуску до семестрового контролю у формі заліку, але набрав менше 60 балів, то результуюча оцінка виставляється за результатами залікової контрольної роботи, з урахуванням “жорсткої РСО”. При жорсткій РСО – попередній рейтинг здобувача з відповідної навчальної дисципліни (за винятком рейтингу семестрового завдання) скасовується і він отримує оцінку з урахуванням результатів залікової контрольної роботи. Жорстка РСО формує відповідальне ставлення здобувача до виконання залікової контрольної роботи, змушує його критично оцінити рівень своєї підготовки та ретельно готуватися до заліку.

9. Додаткова інформація з навчальної дисципліни

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль

1. Визначте і розкрийте предмет, мету і зміст навчальної дисципліни “Інформаційно-психологічне протиборство”.

2. Розкрийте значущість компетентностей у сфері інформаційно-психологічного протиборства для майбутньої професійної діяльності фахівців спецв’язку, захисту інформації та кібербезпеки.

3. Перелічіть і обґрунтуйте завдання дисципліни “Інформаційно-психологічне протиборство”.

4. Обґрунтуйте значущість психології як науки для майбутньої професійної діяльності у сфері організації інформаційно-психологічного протиборства.

5. Охарактеризуйте правові засади організації інформаційно-психологічного протиборства в підрозділах Сил оборони України.

6. Доведіть значущість опанування організаційно-правовими засадами організації інформаційно-психологічного протиборства в підрозділах Держспецв’язку.

7. Охарактеризуйте гендерні засади організації інформаційно-психологічного протиборства в підрозділах Держспецв’язку.

8. Сформулюйте визначення поняття “інформаційно-психологічне протиборство”, обґрунтуйте його мету та розкрийте зміст.

9. Перелічіть складові, загальні завдання і напрями інформаційно-психологічного протиборства.

10. Розкрийте вимоги Стратегії інформаційної безпеки щодо протидії загрозам інформаційній безпеці України.

11. Сформулюйте визначення поняття “Інформаційно-психологічне протиборство”, охарактеризуйте його структуру і зміст.

12. Охарактеризуйте теоретичні основи інформаційної безпеки (інформаційна діяльність, ресурси, безпека інформації, інформаційний суверенітет).

13. Визначте зміст правових засад інформаційної безпеки.

14. Сформулюйте визначення поняття інформації, перелічіть її види і розкрийте розуміння поняття інформаційні відносини.

15. Інформаційна безпека: сутність, мета, пріоритети, структура, зміст та різновиди

16. Яка роль належить морально-психологічному стану особового складу в забезпеченні інформаційно-психологічної безпеки?

17. Сформулюйте визначення поняття інформаційна безпека, розкрийте її мету, пріоритети, структуру, зміст та різновиди.
18. Назвіть глобальні і національні виклики та загрози інформаційній безпеці.
19. Охарактеризуйте стратегічні цілі та напрями забезпечення інформаційної безпеки України.
20. Сформулюйте визначення і зміст поняття інформаційно-технічні впливи.
21. Розкрийте гендерні аспекти забезпечення інформаційної безпеки.
22. Охарактеризуйте роль спеціальних інформаційних операцій та кібервоєн в гібридній війні.
23. Опишіть форми і види інформаційного протиборства.
24. Охарактеризуйте цілі та об'єкти деструктивного інформаційного впливу.
25. Визначте мету, засоби і компоненти ведення інформаційних і кібервоєн.
26. Сформулюйте визначення поняття “спеціальна інформаційна операція”, опишіть її цілі, ознаки, суб'єкти і об'єкти.
27. Охарактеризуйте методи проведення спеціальних інформаційних операцій (дезінформування, пропаганда, диверсифікація громадської думки, психологічний тиск, поширення чуток).
28. Опишіть форми, методи і засоби протидії спеціальним інформаційним операціям.
29. Розкрийте поняття, мету, структуру і зміст інформаційно-психологічної безпеки особистості військовослужбовця.
30. Охарактеризуйте методи негативного інформаційно-психологічного впливу та їх ознаки (маніпулювання, перекручування, приховування, індоктринація свідомості, навіювання, стереотипизація).
31. Опишіть соціально-психологічні регулятиви психологічної безпеки особистості.
32. Яка роль належить морально-психологічного стану особового складу у механізмі протидії негативним інформаційно-психологічним впливам.
33. Перелічіть і розкрийте складові та критерії оцінки морально-психологічному стану підрозділу.
34. Доведіть значущість знання і оцінки морально-психологічного стану особового складу в забезпеченні інформаційно-психологічної безпеки.
35. Визначте сутність мету і напрямки інформаційно-пропагандистського забезпечення професійної діяльності та його значущість для інформаційно-психологічної безпеки.
36. Розкрийте сутність, принципи, методи, форми і види внутрішньо-комунікаційної роботи та інформаційно-психологічного забезпечення діяльності особового складу підрозділів Держспецзв'язку.
37. Визначте сутність, завдання і напрямки інформаційного супроводу під час підготовки та застосування Держспецзв'язку в складі сил оборони за призначенням.
38. Сформулюйте визначення поняття “негативного інформаційно-психологічного впливу” його мету, форми і можливі наслідки.
39. Визначте мету, функції і завдання, щодо захисту від негативного інформаційно-психологічного впливу противника.
40. Розкрийте вимоги, етапи і зміст організації захисту особового складу від негативного інформаційно-психологічного впливу під час підготовки та виконання завдання за призначенням.
41. Опишіть методи, форми і засоби попередження і протидії негативному інформаційно-психологічному впливу.
42. Сутність, цілі та зміст профілактики наслідків негативного інформаційно-психологічного впливу на особовий склад підрозділу Держспецзв'язку.
43. Розкрийте вимоги і зміст організації заходів протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на військовослужбовців.

44. Сформулюйте визначення і розкрийте зміст понять: прогнозування, запобігання, нейтралізація негативного інформаційно-психологічного впливу противника.

45. Охарактеризуйте методики протидії негативного інформаційно-психологічного впливу на особовий склад підрозділу Держспецзв'язку під час застосування за призначенням.

46. Сформулюйте сутність, принципи, методи, форми і види внутрішньо-комунікаційної роботи з особовим складом підрозділу Держспецзв'язку.

47. Сформулюйте визначення, мету і складові психологічного супроводження підрозділів Держспецзв'язку в складі сил оборони під час застосування за призначенням.

48. Охарактеризуйте сутність, зміст і цілі соціальній інженерії як технології управління персоналом.

49. Опишіть форми і методи маніпулювання персоналом, що застосовуються у соціальній інженерії.

50. Розкрийте сутність, цілі і зміст теорії нейролінгвістичного програмування (НЛП) як моделі програмування людської поведінки та комунікацій.

51. Опишіть форми, методи і особливості здійснення сугестивного впливу через Інтернет і засобами масової комунікації.

52. Охарактеризуйте методи та організаційні заходи захисту від атак із застосуванням соціальної інженерії.

53. Визначте і розкрийте способи захисту від маніпулятивного і сугестивного впливу на свідомість.

54. Опишіть особливості інформаційно-психологічного впливу в умовах гібридної війни.

55. Охарактеризуйте інформаційну складову терористичної діяльності.

56. Охарактеризуйте застосування засобів масової інформації як інструменту впливу на інформаційний простір.

57. Розкрийте особливості застосування технологій інформаційно-психологічних впливу в сучасних воєнних конфліктах та гібридних війнах.

58. Сформулюйте визначення гібридних загроз і охарактеризуйте шляхи ефективної протидії.

59. Охарактеризуйте етапи і форми реагування на гібридні виклики: порівняння з інформацією з інших джерел, критичне осмислення, медіаграмотність тощо.

60. Опишіть структуру організації інформаційно-психологічної безпеки.

Рекомендована тематика рефератів (ІСЗ)

1. Наукові і правові засади теорії і організації інформаційної та інформаційно-психологічної безпеки.

2. Історія і сучасні форми і методи і технології організації інформаційно-психологічного протиборства в Україні.

3. Інформаційно-психологічна протидія як напрямок інформаційної безпеки і морально-психологічного забезпечення професійної діяльності особового складу Держспецзв'язку.

4. Гендерні аспекти організації інформаційної та інформаційно-психологічної безпеки.

5. Значущість морального духу військ в одержанні перемоги над противником: історія і сучасність.

6. Глобальні і національні виклики та загрози інформаційній безпеці держави.

7. Морально психологічний стан військовослужбовців та його роль в організації інформаційно-психологічного протиборства.

8. Сутність, мета, форми і технології інформаційно-психологічного протиборства.

9. Напрями, форми і завдання інформаційно-психологічного протиборства.

10. Досвід організації інформаційно-психологічного протидіяння в арміях провідних країн світу.
11. Особливості інформаційно-психологічного протидіяння у Сполучених Штатах Америки.
12. Особливості організації морально-психологічного впливу у збройних силах Федеративної Республіки Німеччини.
13. Досвід організації інформаційно-психологічного протидіяння у ході сучасних локальних війн та збройних конфліктів.
14. Роль інформаційного і психологічного чинника у організації інформаційно-психологічного протидіяння.
15. Спеціальні інформаційні операції та кібервійни як джерело загроз національній безпеці.
16. Спеціальні інформаційні операції: цілі, ознаки, суб'єкти та етапи.
17. Сутність, цілі, засоби і компоненти ведення інформаційних і кібервоєн.
18. Морально психологічний стан військовослужбовців та його роль у механізмі протидіяння негативним інформаційно-психологічним впливам.
19. Досвід інформаційного забезпечення бойових дій військ (сил) у ході сучасних локальних війн та збройних конфліктів.
20. Методики протидіяння негативному інформаційно-психологічному впливу на військовослужбовців під час виконання службово-бойових завдань.
21. Методи профілактики наслідків негативного інформаційно-психологічного впливу на військовослужбовців.
22. Основні комунікативні канали інформаційно-психологічного впливу на особовий склад підрозділу та їх характеристика.
23. Нейро-лінгвістичне програмування: сутність, зміст, особливості впливу на свідомість та методи протидіяння.
24. Напрями, форми і завдання психологічного супроводження професійної діяльності в сучасних арміях світу.
25. Психологічні війни та операції як складові морально-психологічного впливу в сучасному світі.
26. Напрями, форми і завдання інформаційно-психологічного супроводження професійної діяльності в надзвичайних умовах в сучасних арміях світу.
27. Основні методи, що застосовуються у технологіях соціальної інженерії та способи захисту.
28. Сутність і роль морально-психологічної готовності особового складу в умовах негативного інформаційно-психологічного впливу під час виконання професійних завдань.
29. Інформаційне і психологічне супроводження під час застосування підрозділу Держспецзв'язку за призначенням і в екстремальних умовах.
30. Форми і методи маніпулювання персоналом, що застосовуються у соціальній інженерії.
31. Теорія нейролінгвістичного програмування як модель програмування людської поведінки та комунікацій.
32. Цілі, форми, методи і особливості здійснення сугестивного впливу через Інтернет і засобами комунікації та способи захисту.
33. Світовий досвід протидіяння інформаційно-психологічних впливів в сучасних умовах: методи, технології, форми і засоби.
34. Методики протидіяння негативного інформаційно-психологічного впливу на особовий склад підрозділу Держспецзв'язку під час застосування за призначенням.
35. Внутрішньо-комунікаційна робота з особовим складом підрозділу Держспецзв'язку і профілактика наслідків негативного інформаційно-психологічного впливу на військовослужбовців.

36. Погляди на тенденції і особливості інформаційно-психологічного впливу в сучасних воєнних конфліктах та гібридних війнах.

37. Особливості інформаційно-психологічного впливу в умовах гібридної війни і чинники захисту свідомості.

38. Засоби масової інформації як інструмент впливу на інформаційний простір в умовах гібридної війни.

39. Інформаційна складова гібридних війн і тероризму та форми протидії.

40. Особливості інформаційної і кібервійни РФ проти України для супроводження агресії на сході держави.

41. Прийоми дезінформування та маніпулятивного впливу, що застосовувались спецслужбами РФ для дискредитації влади України.

42. Зміст, цілі, і ознаки психологічного впливу як складової гібридної війни.